

A SZOCIALISTA DRÁMA NÉHÁNY JELLEGZETESSÉGE VISNYEVSZKIJ DRAMATURGIÁJÁNAK TÜKRÉBEN

NAGYNÉ SZABÓ KLÁRA

Vszevolod Vitaljevics Visnyevszkij (1900—1951) drámaírói technikáját, műveinek jellegét kettős hatás adja meg. Egyrészt a szovjet irodalom korai korszakának jellegzetességei jelennek meg nála, a forradalom nagyságának, pátoszának, a forradalmi erőfeszítésnek hű, dokumentumjellegű ábrázolása; másrészt a világirodalom új, avantgarde (expresszionista) törekvéseinek alkalmazása drámaiban. Így ötvöződik össze nála az expresszionista drámaírás, s a korai szovjet irodalom szocialista, realista vonásai.

Legérettebb darabjában, az „Optimista tragédia”-ban már az események, szereplők lényegi vonásainak, mélyebb ábrázolásának igénye is megjelenik. A csírájában meglevő pszichológizmus a szocialista drámatípus későbbi darabjainak lesz a sajátja.

Visnyevszkij 1929-ben kezd hozzá egy három részből álló trilógiához, amelynek egyes darabjai a forradalom történetének folyamatosságát adják. A trilógia első része „Az első lovashadsereg” (1929), második része a „Döntő csapás” (1931.), s végül a trilógia legjobb, legismertebb, s a legtöbb műfaji vitát kiváltó darabja, a pszichológus vonásokat hordozó „Optimista tragédia”. (1932—33.)

Visnyevszkij dramaturgiáját általában az egysíkúsággal, a forradalom, a forradalmiság értelmezésének leszűkítésével, az igazi drámai hősök, a nagy egyéniségek hiányának vádjával illetik. Tény, hogy — az egyébként jelentősen összefonódó — drámaírói, publicisztikai s politikai — agitációs tevékenység folyamán Visnyevszkij nem egyszer tévedett, túlzásokba esett, de egész pályája egy meghatározott vonalon, a szocialista dráma fejlődésének vonalán haladt. Ezt a fejlődési irányt, valamint az agitációs és tömegszínház nagy hatását egyrészt korának igényei és lehetőségei törvényszerűen meghatározzák, hiszen a forradalom után, a polgárháború éveiben az agitációs darabok, a színpadi, gyakran utcai „tömegjelenetek” fontos politikai, nevelői feladatot töltöttek be; másrészt pedig a kortárs drámaíró az események mélységeit, az emberek leheletnyi rezdüléseit még nem képes kellően érzéklni és értékelni, így elsősorban a nagy történelmi esemény monumentalizmusát, dicsőségét, pátoszát, az események friss lendületét ragadja meg.

Visnyevszkij drámaiban saját hősi ifjúságához, a forradalomhoz, a polgárháborúhoz fordul témáért. De a téma feldolgozásában — a tematikai azonosság, a világnézeti alapállás, s a megoldások látszólagos egyezése ellenére is — jelentős különbségek fedezhetők fel, amelyeknek alapvető vonása a mélyebb ábrázolás iránti igény, s ennek megjelenését az „Optimista tragédia”-ban a következő területeken figyelhetjük meg:

- a) a darab centrálisabbá válása, a cselekmény sűrítése, a szereplők tekintetében,
- b) az első lépések a szereplők egyénítése útján.

E két vonás megjelenési formáját, egyezéseit és különbségeit vizsgáljuk két — e szempontból jellegzetes darabjában — az „Első lovashadsereg”-ben, és az „Optimista tragédiá”-ban. Az „Első lovashadsereg”-től ez „Optimista tragédiáig” vezető átmenet a 20-as évek vége, ill. a 30-as évek eleje irodalmi mozgalmának általános törvényszerűségeit, tendenciáit tükrözi, s bizonyítja, hogy a szerző — bár publicisztikai tevékenysége mást mutat — felismerte későbbi darabjaiban a szocialista dráma fejlődésének alapirányát, s az, ha csírájában is, de legérettebb, legjobb művében már érzékelhetően megjelenik. Míg korábbi művében az eseményeket a maguk frissességében, a szemtanú hitelességével akarta ábrázolni, addig a későbbi „Optimista tragédiá”-ban már nem „szélességében”, hanem „mélységében” ábrázolta az eseményeket.

„Az első lovashadsereg” 1929-ben jelent meg, Bugyonnij előszavával. A Vörös Hadsereg Központi Színházában volt a premier — s azonnal heves vitákat váltott ki; voltak védelmezői és ellenzői is.

(A darab óriási anyagot, az 1913-tól 1929-ig terjedő periódust öleli fel időben. Jellegzetes, expresszionista jellegű technikájával az író célja még kifejezetten az volt, hogy létrehozza a polgári, pszichológiai dráma ellenpontját. Visnyevszkij ebben a korai drámáiról korszakában az individualista, realista, pszichologizáló drámát teljesen elvetette, beleértve Tolsztojt, Csehovot, az orosz irodalom nagyjait is.

„Az első lovashadsereg” c. darabra jellemző a vázlatjelleg, a dokumentumjelleg, az események gyors futása, mely a pergő filmkockákra emlékezteti a nézőt.

A gyorsan változó epizódokat egy narrátor, a „Ведущий” alakja fogja össze. A darab szerkezeti felépítése jól tükrözi a fent említett tényeket: a három ciklus harminchat! epizódját elő- és utójáték fogja közre.) „Az első lovashadsereg” narrátora — az „Optimista tragédia” két öreg harcosával ellentétben — nagyon objektív. „A Vezető a mi lelkiismeretünk, öntudatunk, szívünk.” — határozza meg a narrátor funkcióját a szerző. [1] E meghatározás faktorai közül az író elsősorban az „öntudatot” domborítja ki. A narrátor az író álláspontját, eszmei és nem elsősorban érzelmi hozzáállását tolmácsolja. A darab folyamán általában lakonikus rövidséggel, tárgyilagosan közli az eseményeket, objektíven vektoraikat (helyüket, idejüket) határozza meg. A nézők érzelmeire — általában — nem kíván hatni. Ennek illusztrálására hozunk egy konkrét példát. Az első ciklus első epizódját a következő szavakkal vezeti be a narrátor, csupán a megértéshez szükséges tényeket közölve: „1916. Háborúzik a cári Oroszország. Ezerkilencszáztizenhatot írtak... Lövészárkok a Sztohodnál...”²

Ami a drámai egyéniség problematikáját illeti, „Az első lovashadsereg”-re a forradalom utáni első évek szélsőséges demokratizmusa, illetőleg a polgárháború agitációs színháza nyomta rá bélyegét.

Az író az egyéniség ábrázolásáról teljesen lemond, darabjának főhőse: a névtelen tömeg. Valamennyi szereplőjét társadalmisága határozza meg; egy-egy társadalmi típust képviselnek: a Tiszt, a Munkás, a Parancsnok, a Kozák, a Vezető. „A többi szereplő változik — sokszínű tömeg hőmpölyög az epizódokban.”³

Sziszojev az egyetlen „hős” a darabban, akinek neve van, alakja az egész monumentális cselekménysoron végigvonul, s útja — a cári hadseregtől a lovashadseregig

¹ Ю. Неволов: Всеволод Вишневский, прочитанный вчера и сегодня, 1968. стр 32 Саратов. „Ведущий: Наша совесть, наша память, наше сознание, наше сердце.”

² Visnyevszkij: Első lovashadsereg. Európa, 1961. 26. o.

³ Uo. 6. o.

vezető út — általános: sok cári katona sorsa volt hasonló. Az író egyéni vonásokat nem szándékozott felszínre hozni Sziszojev sorsának általánosságában.

A többi alak — epizód szereplő: a névtelen tömeghez tartoznak, s névtelen, általános a sorsuk is: megjelennek, majd eltűnnek a színpadról végérvényesen. Sorsuk egy-egy példázat, s a benne rejlő eszmei tartalom a lényeg.

Még a potenciálisan erős érzelmi töltést hordozó jelenetek is, mint például a „Kommunár halála” (3. ciklus, 14. epizód), vagy az „Apa és fia” (3. ciklus, 7. epizód), amely a fehérgárdista kozák apa és a vöröskatona fiú találkozása, ebben a darabban politikai dialógussá, eszmék párharcává szűkül, míg ugyanez a téma más feldolgozásban (Lavrenyovnál, Solohovnál) erősen pszichológiai jelleget ölt.

A sokszínű epizódok pergéséből álló darabban egyetlen visszatérő motívum, egyetlen személyes konfliktus van: ez is inkább típusok, és nem valódi hús-vér emberek konfliktusa; a vöröskatona prototípusa, Sziszojev, és az ellenforradalmi erők képviselője, a Tiszt között. A többi epizód igen lazán kötődik egymáshoz: ezeket csak a kulcspozíciót betöltő Vezető figurája fűzi egységbe, s a szereplő tömeg mintegy végighömpölyög a változatlos színeken: a cári kaszárnyában, az első világháború lövészárkaiban, a februári forradalomban, a polgárháborúban. A fináléban — melyet Visnyevszkij több alkalommal is átírt — már a békés építőmunka napjai jelennek meg. Ebben a részben sikertelenül próbálja a szerző a modern életanyagot, saját korát bevinni a darabba. Hőseit az új, megváltozott, s ily módon megváltozott viselkedésmódot igénylő világban is a régi, történelmi séma szerint cselekedtetni. A történelmi epizódokat összekötő laza szál az utójátékban már nem funkcionál.

Darabját a történelmi elbeszélések mintájára építette fel. A dráma és az epikus jelleg összeütközése a darab nyelvezetében is tükröződik; keveredik benne a patetikus, lelkes, hősi elbeszélés, s a katonák egyszerű, durva beszéde.

Összefoglalva tehát; Visnyevszkij „Az első lovashadsereg”-ét a krónikaszerűség, az epizódgazdagság, s mind a szereplők, mind a cselekmény vonatkozásában a decentralizáltság jellemezték. Ebben a darabban Visnyevszkij még nem tudta a fontosat a lényegtelenről biztos kézzel szétválasztani, még nem tudott a dolgok lényegéig hatolni, s ezt a lényeget a darab fókuszába állítani.

A biztosabb téma- és epizódválasztásig, a mélyebb általánosításig Visnyevszkij az „Optimista tragédia”-ban jutott el. Ebben a műben „Az első lovashadsereg”-nek csak két szűkebb epizódjára támaszkodott: „Koro na ispyr берет?” „Kire. akartok ráijeszteni?” (3. ciklus, 14. epizód), és a „Смерть коммунара” „A kommunár halála” (3. ciklus, 14. epizód) c. epizódokra, azaz két centrális témát, két centrális drámai konfliktust dolgoz fel, az anarchia és ösztönösség, ill. a hősi halál problematikáját. Az „Optimista tragédia” konfliktusa tágabb értelemben — a forradalmi humanizmus problémája. „... az ember viszonya az előtte, a forradalom eredményeképpen megnyíló szabadsághoz.”⁴

Az „Optimista tragédia”-ban is Visnyevszkij, korábbi műveihez hasonlóan, a forradalom, a polgárháború témáját dolgozza fel. A tematikai azonosság ellenére ez utóbbi műben már körvonalazódik a szocialista dráma fejlődési iránya is.

Korábbi nézeteit felülvizsgálva, az „Optimista tragédia”-ban Visnyevszkij már más nézőponttal dolgozik. „Az emberek viselkedése érdekel engem — írja, — a lelki

⁴ Ю. Неволов: Всеволод Вишневский, прочитанный вчера и сегодня», Саратов, 1968. стр. 76. «отношение человека к открывающейся перед ним благодаря свершившейся революции, свободе.»

folyamatokat vettem alapul: hogyan éltek, mint gondolkodtak, hogyan szerettek akkor az emberek?”⁵

Az „Optimista tragédia”-ban tehát a szerző nem horizontálisan akar ábrázolni, hanem vertikálisan, az események, az emberi lények mélyére kíván jutni. Az előző darab színességét, fordulatosságát, epizódgazdagságát itt centrális folyamat, centrális téma kidolgozása váltja fel: ez a folyamat a Balti-flotta tegngerészeinek eszmei-politikai fejlődése, a forradalomhoz vezető út megtalálása. Ennek a nagyjelentőségű, és végeredményében pozitív kicsengésű folyamatnak a tragikus ellenpontja a komisszárnő pusztulása.

Az erősen koncentrált jelleg a darab szerkezetén is tükröződik. A hagyományos drámával már szerkezetileg sem akar szakítani: három felvonásból, ill. epikus jellegű adó proológusból és epilógusból áll.

A tömegek erőteljes, hatásos ábrázolása ebben a darabban is megvan, de ezen túl, az „Optimista tragédia” az előző Visnyevszkij darabokhoz képest a figurák egyénítése útján halad. Az „Optimista tragédia”-t írva Visnyevszkij lemondott a krónika-szerűségről, a széles történelmi panorámáról — itt tényleges cselekményt állít a darab középpontjába, és ezt a cselekményt néhány kiemelkedő személyiségen keresztül mutatja be. „Az első lovashadsereg” kollektív ábrázolásával szemben itt több figurát is előtérbe állít: a komisszárnő, Vajnonen, Behring hadnagy, Alekszej, Rekedt már többé-kevésbé egyénített figurák. A tömeg inkább statisztá jellegű.

„Az első lovashadsereg” epizódjait összetartó Vezető figurájáról lényegében az „Optimista tragédia”-ban sem mond le, de itt már két ember tölti be a bonyolultabbá vált funkciót.

Az „Optimista tragédia” kórusát a két veterán katona, az első és a második őrmester alkotják. A kórus az írói véleményt képviseli, a szöveget kommentálja, tájékoztat az eseményekről, elgondolkodik és elgondolkodtat elméleti kérdésekről; a forradalomról általában, a forradalmi hősök sorsáról, a kommunista erkölcsről. Emellett a kórus elsődleges funkciója: kapcsolatteremtés a darab szereplőinek és nézői, a harmincas évek embere között.

Az „Optimista tragédia”-ban azonban a kulcspozíciót már nem a narrátor(ok) tölti(k) be, hanem az egyénített hősök, elsősorban a komisszárnő, és Alekszej figurája.

Az „Optimista tragédia” I—II. felvonása kiélezett eszmei küzdelem, a szemben álló felek nézeteinek világos kirajzolása: a komisszárnő és Vajnonen az egyik oldalon, az anarchisták vezetője, Rekedt és Alekszej, a másik oldalon. A komisszárnő az individualizmussal szemben a kommunista erkölcs megtestesítője, az ő ideológiája szűkebb értelemben a csapat, tágabb értelemben az egész emberiség jövőjét vetíti előre. Egyén és tömeg viszonya ebben a darabban már sajátos jellegű lesz.

„A komisszárnő nem egy magányos hős a tömeg ellenében” — írta Visnyevszkij, — „hanem a tömeg lesz magányos a céltudatos egyéniség ellenében.”⁶

A komisszárnő rendelkezik a lelki, jellembeli többlettel, amellyel a többiek, éppen világnézeti fejletlenségük folytán nem rendelkezhetnek: az emberekbe, a jövőbe vetett hit, a kommunista meggyőződés.

⁵ Ю. Неволов: Всеволод Вишневский, прочитанный вчера и сегодня. Саратов, 1968. стр. 73.

«Меня интересовал вопрос о поведении людей... Я взял внутренние процессы. Чем жили, о чем думали, как любили тогда?»

⁶ Ю. Неволов: Всеволод Вишневский, прочитанный вчера и сегодня. Саратов, 1968. стр. 78.

«...не одинокий герой против толпы, а одинокая толпа против целеустремленной личности.»

A komisszárnő ideológiai, jellembeli többlete segítségével a darab elején egységesen a primitív ösztönök, az anarchista vezér rémuralma alatt álló irreguláris különítményt előbb polarizálja, majd forradalmi ezredé alakítja.

Az első fázisban végbement polarizációt jól érzékelteti a matrózoknak az anarchista vezetőhöz való viszonya: egyesek rettegnek tőle, mások még hiszenek neki (Alekszej), a harmadik csoport pedig már ellenségesen viszonyul hozzá.

A fejlődés második szakaszában ez a különítmény az eszmei-ideológiai fejlődésben oda jut el, hogy már egységesen lépnek fel: a rettegett bandavezért a második felvonás végén önbíráskodásért halálra ítélik.

A harmadik felvonásban pedig a már ütőképes, szervezett tengerészezred tudatosan száll szembe az elnyomókkal, és áldozza életét az igaz ügyért.

Ez az átalakulás új vonás az „Optimista tragédia”-ban. Míg „Az első lovashadsereg”-ben a statikus esemény- és emberábrázolás az egész darabon végigvonult, a cári kaszárnától a komszomolisták klubjáig, itt már a fejlődés, az átalakulás mozgatja a szereplőket.

Nemcsak a tömeg, az egyén is fejlődik, átalakul. Ebből a szempontból a darab kulcsfigurája Alekszej. Az ő átalakulása — a bandavezér barátjából tudatos forradalmárrá válása — mutatja az utat a jövő felé, ez a változás jelenti a harc eldőlését, kimenetelét, szűkebb értelemben a tengerészezred átalakulását, tágabb értelemben a végső győzelmet.

Alekszej a darab elején még a bolsevik nézeteket képviselő komisszárnő ellen lép fel: „lehetetlen egy asszony!”⁷ Ettől a ponttól jut el előbb az anarchista vezetővel való nyílt szembeszegülésig, a hadifoglyok kivégzésének ellenzéséig. „Hozzá ne nyúljatok!”⁸ Ezt követi a nyílt összetűzés: „A pofádba, a képedbe vágom: áruló vagy, hit-szegő vagy!”⁹ A fejlődés végső állomása a veszélyhelyzetben a bolsevikokkal való teljes eszmei-érzelmi azonosulás. „(Az ellenség rohamra indul. Kegyetlen tűzzel árasztja el a terepet.)

Alekszej: Felállni!

(A tengerészek kibujnak a fedezékekből. Alekszej teljes magasságában kiegyenesedve, szinte megmámorosodva, egyre dühödtebben játszik... Alekszej harmonikáját az ellenséghez vágja, ingét letépi magáról, összezsavarja és az izzadságtól súlyos tekercscsel csapkodja a rátámadó ellenséges katonákat.)”¹⁰

Alekszej evolúciója tehát az „Optimista tragédia” alapgondolata, benne sűrűsödik össze a fejlődés egyébként hosszú és lassú folyamata. Az ő fejlődése példázza az egész ezred bolsevikká alakulását, a harctéri vereség ellenére is a végső győzelmet.

A darab ugyan egyének, az anarchista vezér, Vajnonen, s a komisszárnő halálával ér véget, de tulajdonképpen a tömeg, a közösség, a csapat eszmei győzelmével, a jövőndő, a végső győzelem biztonságával zárul. A hősök itt is inkább epikusak, mint drámaiak. „Valami mélyen megnyugtató, tisztán eposz-szerű hangulat veszi körül bukásukat. Érezzük: nem ez az elbukás az ő igazi életük, ez csak egy epizód benne... Az ő életük valahol egészen máshol van: abban a végtelen ritmusban, amivel egy előttük ismeretlen cél felé sietnek; egy cél felé, amelyről tudják, hogy ők úgysem fogják elérni... Az ő letörésük csak epizód náluk, mert ők egész életüket epizódnak érzik a nagy célhoz való viszonyában.”¹¹

⁷ Visnyevszkij: Optimista tragédia, Európa, Bp. 1958. 20. o.

⁸ Uo. Optimista tragédia, Európa, Bp. 1958. 61. o.

⁹ Uo. Optimista tragédia, Európa, Bp. 1958. 70. o.

¹⁰ Visnyevszkij: Optimista tragédia, Európa, Bp. 1958. 76. o.

¹¹ Lukács Gy.: A modern dráma fejlődésének története. Magvető Bp. 1977. 395. o.

A mű címe, általunk is vizsgált alapigazsága, jellegzetességei arra utalnak, hogy ebben a darabban az írói hangsúly az „Optimista” szóra esik, arra, hogy a drámaíró számára nem az egyének sorsának tragikum, hanem a közös ügy győzelme a fontos.

HÉRA ZOLTÁN ezt írja a drámához írt utószavában: „... Sorsa nem tragikus, a szó régi értelmében... a zárójelenet akkordjaiban egymással összeforrvan hangzanak fel a fájdalmas és bizakodás életigenlő dallamai. Kevés darab van, amely ennyire tisztán, ilyen hatalmas érzelmi erővel tudná érzékeltetni a halálban az élet folytonosságát.”¹² „A csöndet zene szakítja félbe. S hallik az ezred lépteinek dübörgése. A zene érthetően és minden határozatlanságot kizáróan harcra szólít ...a megszámlálhatatlan milliárdnyi élőlény lelkesen örül az életnek. Mindenütt buzog, zúg, mozog az elpusztíthatatlan élet...”¹³

A drámaíró számára ebben a darabban már a „mélység” volt a fontos, a pszichológia, a belső folyamatok, amelyeket feltárva kortársait arra készíti, hogy gondoskodjanak el kötelesség és szabadság, szerelem és halál ellentétes, de tragikusan összefonódó fogalmain.

E ponton jól érezhető Visnyevszkij továbblépése, a polémia „Az első lovashadsereg” című darabbal, amely még a hősöknek a történelmi folyamatban való feloldását követelte.

Az „Optimista tragédia” hőseiben már nemcsak osztályuk lényege, hanem emberi lényegük is megtestesül. VISNYEVSZKIJ körvonalazza múltjukat (komisszárnő levele) mindegyik hősnél érthető az az egyéni út, amelyen jár.

„Az első lovashadsereg” című darabbal összehasonlítva levonható az a következtetés, hogy az „Optimista tragédia”-ban a „szerző az adott kereteken belül maximálisan élő jellemeket teremtett, reális embereket szándékozott bemutatni.”¹⁴

Miközben elméletben Visnyevszkij a pszichológiai irányzattal vitázott, legjobb darabjában jónéhány pontot ő maga is érintkezett velük; felismerte a belső folyamatok ábrázolásának szükségességét, s a kezdeti lépéseket meg is tette a szereplők egyénítése, s a darab centrikussá tétele útján.

FELHASZNÁLT IRODALOM

LUKÁCS GYÖRGY: A modern dráma fejlődésének története, Bp. 1911. 2. kiadás, Magvető, Bp. 1978.

VSZEVOLOD VISNYEVSZKIJ: Optimista tragédia, Európa, Bp. 1958. Héra Zoltán utószavával.

VSZEVOLOD VISNYEVSZKIJ: Az első lovashadsereg, Európa, Bp. 1961. Bottlik Sándor utószavával.

BOREY, JURIJ: A tragikum, Kossuth, Bp. 1965.

ALMÁSI MIKLÓS: A drámafejlődés útjai, Akadémiai Kiadó, Bp. 1969.

STEINER, GEORGE: A tragédia halála, Európa, Bp. 1971.

A színház világtörténete II. Gondolat, Bp. 1972. Szerk.: SZÉKELY GYÖRGY.

BÉCSY TAMÁS: A dráma modellek és a mai dráma, Akadémiai Kiadó, Bp. 1974.

История русской советской литературы, Том II. Изд-во «Наука» Москва, 1967.

Юрий Невонов: Всеволод Вишневский, прочитанный вчера и сегодня, Саратов, 1968.

Андреев, Ю. А.: Революция и литература, Изд-во «Наука», Ленинград, 1969.

¹² Visnyevszkij: Optimista tragédia, Európa, Bp. 1958. Héra Zoltán utószava, 91. o.

¹³ Visnyevszkij: Optimista tragédia, Európa, Bp. 1958. 87—88. o.

¹⁴ История русской советской литературы, Том II. Изд-во Наука Москва, 1967. стр. 465.

EINIGE BESONDERHEITEN DES SOZIALISTISCHEN DRAMAS IM SPIEGEL DER DRAMATURGIE VON VISCHNEVSKIJ

KLÁRA SZABÓ-NAGY

Vsevolod Vitaljewitsch Vischnevskij ist einer der bedeutendsten, und gleichzeitig auch der typischsten Vertreter der frühen sowjetischen Dramas. Die Zwiefältigkeit seines dramatisch schriftstellerischen Wirkens ist einerseits gegeben durch die Anwendungen der neuen Weltliteraturbestrebungen, des Erscheinen der Avantgarde, und andererseits durch die Eigentümlichkeiten der frühen Epoche der sowjetischen Literatur.

In seinen Stücken macht die Darstellung der Ereignisse, der Erscheinungen eine beträchtliche Wandlung durch, und — verglichen mit dem früheren Werk „Das erste Kavallerie-Regiment“ — wird in der reiferen „Optimistischen Tragödie“ bereits auch ein psychologischer Anspruch, eine Zentralisierung von Handlung und Schauspielern wahrnehmbar.

Während Vischnevskij theoretisch schon mit der psychologischen Richtung disputierte, ist er an gar nicht wenigen Punkten seines besten Stückes auch selbst mit dieser Richtung in Berührung gekommen, hat die Notwendigkeit der Darstellung der inneren Prozesse erkannt und auch die ersten Schritte zur Individualisierung der Darsteller durch Zentralschgestaltung des Stückes unternommen.

НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ ДРАМЫ В ЗЕРКАЛЕ ДРАМАТУРГИИ ВИШНЕВСКОГО

НАДЬНЭ КЛАРА САБО

Всеволод Витальевич Вишневский является самым выдающимся и вместе с тем и самым типичным представителем ранней советской драматической литературы. Отличительную особенность его творчеству придают, с одной стороны, применение стремлений существующих во всемирной литературе, появления авангарда, а с другой стороны, особенности ранней эпохи советской литературы.

В его произведениях изображение событий и явлений претерпевают значительные изменения. В более зрелой «Оптимистической трагедии» по сравнению с «Первой конной» уже появляется психологическое изображение действующих лиц, концентрация действия и действующих лиц.

Когда Вишневский вступил в теоретическую полемику с представителями психологического направления, в то же время в самых лучших его произведениях чувствуется влияние этого направления; он осознал необходимость изображения внутренних процессов, и сделал первые шаги по пути к типизации героев и централизации драмы.